

بررسی رابطه کیفیت دل‌بستگی معنوی و مقابله‌های معنوی با تاب‌آوری در مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا

پریسا رزمی*؛ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی
دانشگاه تهران

دکتر باقر غباری بناب؛ استاد تمام دانشکده علوم تربیتی دانشگاه
تهران

دکتر علی اکبر ارجمندنیا؛ دانشیار دانشکده علوم تربیتی
دانشگاه تهران

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه کیفیت دل‌بستگی معنوی، مقابله‌های معنوی و تاب‌آوری در مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا می‌باشد. علاوه بر این به بررسی تفاوت‌ها در گروه مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا در متغیرهای کیفیت دل‌بستگی معنوی، مقابله‌های معنوی و تاب‌آوری پرداخته شده است. خانواده با تولد کودک استثنایی انواع گوناگونی از واکنش‌های عاطفی و شناختی را تجربه می‌کنند. هالیدی و هانزلیک (۱۹۹۰) گزارش کرد که مادران کودکان مبتلا به نشانگان داون در مقایسه با مادران کودکانی که مشکلی ندارند تحت فشار بیشتری هستند؛ بنابراین شناسایی عواملی که در تاب‌آوری مادران کودکان استثنایی در جهت کمک به افزایش تاب‌آوری آنان می‌تواند مفید باشد.

روش: جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه مادران دانش آموزان ۶ تا ۱۶ سال با آسیب شنوایی و آهسته گام در شهر تهران می‌باشد. شرکت‌کنندگان پژوهش حاضر به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی انتخاب و در مجموع ۲۷۷ مادر کودک آهسته گام و ناشنوا مورد پژوهش قرار گرفتند. از این تعداد ۱۶۱ مادر کودک آهسته گام و ۱۱۶ مادر کودک ناشنوا به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. مادران به پرسشنامه دل‌بستگی به خدا در اسلام (M-SAS)، پرسشنامه مقابله معنوی پارگامنت و مقیاس تاب‌آوری کانر و دیویدسون (CD-RIS) پاسخ دادند.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس چند متغیر و آزمون t مستقل، نشان داد، بین مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا از نظر دلبستگی معنوی و تاب‌آوری تفاوت معناداری وجود ندارد، اما دو گروه مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا در مقابله معنوی مثبت تفاوت معناداری با هم دارند ولی در مقابله معنوی منفی تفاوت معناداری ندارند. همچنین نتایج رگرسیون همزمان نشان داد، دلبستگی معنوی و مقابله‌های معنوی توان پیش‌بینی تاب‌آوری مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا را دارد و در گروه مادران کودکان آهسته گام ۳۶ درصد از واریانس تاب‌آوری از طریق سبک‌های دلبستگی معنوی و ۱۷ درصد آن از طریق مقابله‌های معنوی تبیین می‌شود. در گروه مادران کودکان ناشنوا ۱۳ درصد از واریانس تاب‌آوری از طریق سبک‌های دلبستگی معنوی و ۱۴ درصد از آن از طریق مقابله‌های معنوی تبیین می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری: در کل دلبستگی ایمن به خدا و مقابله معنوی مثبت توان پیش‌بینی تاب‌آوری در مادران کودکان آهسته گام و ناشنوا را دارد. با توجه به نتایج این پژوهش و سایر نتایج همسوی با این پژوهش می‌توان گفت دلبستگی به عنوان یک عامل مهم در به حداقل رساندن خطر و به حداکثر رساندن عامل تاب‌آوری می‌باشد. داشتن هدف و معنا در زندگی، احساس تعلق داشتن به معنای والا، امیدواری به یاری خداوند در موقعیت‌های مشکل‌زای زندگی و بهره‌مندی از حمایت‌های اجتماعی و معنوی همگی از جمله روش‌هایی هستند که افراد مذهبی با دارا بودن آن‌ها می‌توانند در رویارویی با حوادث تنش‌زای زندگی آسیب کمتری را متحمل شوند.

واژه های کلیدی: دلبستگی معنوی، مقابله‌های معنوی، تاب‌آوری، آهسته گام ناشنوا